Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 29ης Σεπτεμβρίου 2022 *

«Προδικαστική παραπομπή – Ελευθερία εγκαταστάσεως και ελεύθερη παροχή υπηρεσιών – Ενιαία ασφαλιστική αγορά – Οδηγία 2002/92/ΕΚ – Έννοια του "ασφαλιστικού διαμεσολαβητή" – Δραστηριότητα "ασφαλιστικής διαμεσολάβησης" – Οδηγία (ΕΕ) 2016/97 – Δραστηριότητα "διανομής ασφαλιστικών προϊόντων" – Πεδίο εφαρμογής των οδηγιών αυτών – Προσχώρηση σε ομαδική ασφάλιση – Μεταβίβαση δικαιωμάτων τα οποία απορρέουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια – Ασφαλιστικές παροχές σε περίπτωση ασθενείας ή ατυχήματος στην αλλοδαπή – Αμοιβή καταβαλλόμενη από τον προσχωρούντα έναντι της αποκτώμενης ασφαλιστικής καλύψεως – Προστασία των καταναλωτών – Ίση μεταχείριση μεταξύ των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών»

Στην υπόθεση C-633/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Νοεμβρίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV

κατά

TC Medical Air Ambulance Agency GmbH,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts, Πρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του πρώτου τμήματος, L. Bay Larsen (εισηγητή), Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, P. G. Xuereb και A. Kumin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: M. Krausenböck, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Ιανουαρίου 2022,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV, εκπροσωπούμενη από τους J. Kummer και P. Wassermann, Rechtsanwälte,

– η TC Medical Air Ambulance Agency GmbH, εκπροσωπούμενη από την B. Ackermann, Rechtsanwältin,

– η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller και P.-L. Krüger,

– η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. Očková καθώς και τους M. Smolek και J. Vláčil,

– η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από την F. Subrani, avvocatessa dello Stato,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον Δ. Τριανταφύλλου και την E. Τσερέπα-Lacombe,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 24ης Μαρτίου 2022,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, σημεία 3 και 5, της οδηγίας 2002/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση (ΕΕ 2003, L 9, σ. 3), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014 (ΕΕ 2014, L 173, σ. 349) (στο εξής: οδηγία 2002/92), καθώς και του άρθρου 2, παράγραφος 1, σημεία 1, 3 και 8, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/97 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2016, σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων (ΕΕ 2016, L 26, σ. 19), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/411 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018 (ΕΕ 2018, L 76, σ. 28) (στο εξής: οδηγία 2016/97).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV (ομοσπονδιακής ενώσεως των συνδέσμων και των ενώσεων καταναλωτών, Γερμανία) και της TC Medical Air Ambulance Agency GmbH σχετικά με τη δραστηριότητα ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως την οποία φέρεται να ασκεί η τελευταία χωρίς άδεια.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2002/92

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 8, 9 και 11 της οδηγίας 2002/92 έχουν ως εξής:

«(8) Ο συντονισμός των εθνικών διατάξεων για τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα και την εγγραφή σε μητρώα των προσώπων που αναλαμβάνουν και ασκούν τη δραστηριότητα της ασφαλιστικής διαμεσολάβησης μπορεί, ως εκ τούτου, να συμβάλλει τόσο στην ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών όσο και στη βελτίωση της προστασίας των καταναλωτών στον τομέα αυτό.

(9) Τα ασφαλιστικά προϊόντα μπορούν να διανέμονται από διάφορες κατηγορίες φυσικών ή νομικών προσώπων, όπως πράκτορες, μεσίτες και φορείς παροχής τραπεζασφαλιστικών υπηρεσιών. Για την ίση μεταχείριση μεταξύ των φορέων και την προστασία των καταναλωτών απαιτείται η κάλυψη όλων αυτών των προσώπων με την παρούσα οδηγία.

[…]

(11) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα πρόσωπα η δραστηριότητα των οποίων συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης σε τρίτους έναντι αμοιβής, η οποία μπορεί να είναι χρηματική ή να έχει οποιαδήποτε άλλη μορφή συνομολογημένου οικονομικού οφέλους το οποίο συνδέεται με τις υπηρεσίες που παρέχουν αυτοί οι διαμεσολαβητές.»

4 Το άρθρο 1 της οδηγίας, με τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», όριζε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες για την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διαμεσολάβησης από φυσικά και νομικά πρόσωπα τα οποία είναι εγκατεστημένα ή επιθυμούν να εγκατασταθούν σε κράτος μέλος.»

5 Το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Ορισμοί», προέβλεπε τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

[…]

3. ως “ασφαλιστική διαμεσολάβηση” νοούνται οι δραστηριότητες είτε παρουσίασης, πρότασης, προπαρασκευής ή σύναψης συμβάσεων ασφάλισης, ή οι δραστηριότητες παροχής βοήθειας κατά τη διαχείριση και την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, ιδίως σε περίπτωση επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου.

Με εξαίρεση το κεφάλαιο IIIA της παρούσας οδηγίας, οι δραστηριότητες αυτές, όταν ασκούνται από ασφαλιστική επιχείρηση ή υπάλληλο ασφαλιστικής επιχείρησης που ενεργεί υπό την ευθύνη της ασφαλιστικής επιχείρησης, δεν θεωρούνται ασφαλιστική μεσολάβηση ή ασφαλιστική διανομή.

[…]

[…]

5. ως “ασφαλιστικός διαμεσολαβητής” νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο αναλαμβάνει ή ασκεί επ’ αμοιβή δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολάβησης·

[…]».

6 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της ιδίας οδηγίας προέβλεπε τα εξής:

«Οι ασφαλιστικοί και αντασφαλιστικοί διαμεσολαβητές εγγράφονται σε μητρώο αρμόδιας αρχής, όπως ορίζεται στο άρθρο 7 παράγραφος 2, στο κράτος μέλος καταγωγής τους.»

Η οδηγία 2016/97

7 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5 έως 7, 10 και 16 της οδηγίας 2016/97 έχουν ως εξής:

«(5) Τα ασφαλιστικά προϊόντα μπορούν να διανέμονται από διάφορες κατηγορίες φυσικών ή νομικών προσώπων […]. Για την ίση μεταχείριση μεταξύ των φορέων και την προστασία των καταναλωτών απαιτείται η κάλυψη όλων αυτών των προσώπων με την παρούσα οδηγία.

(6) Οι καταναλωτές θα πρέπει να απολαύουν το ίδιο επίπεδο προστασίας παρά τις διαφορές μεταξύ διαύλων διανομής. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι εφαρμόζεται το ίδιο επίπεδο προστασίας και ότι ο καταναλωτής μπορεί να απολαύει συγκρίσιμα πρότυπα, ιδιαίτερα όσον αφορά τη γνωστοποίηση πληροφοριών, έχουν ουσιώδη σημασία οι ισότιμοι όροι μεταξύ διανομέων ασφαλιστικών προϊόντων.

(7) Η εφαρμογή της οδηγίας [2002/92] κατέδειξε ότι για ορισμένες διατάξεις απαιτείται περαιτέρω αποσαφήνιση, με σκοπό να διευκολυνθεί η άσκηση της διανομής ασφαλιστικών προϊόντων και ότι για την προστασία των καταναλωτών απαιτείται επέκταση του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας σε όλες τις πωλήσεις ασφαλιστικών προϊόντων. […]

[…]

(10) […] Κατά συνέπεια, είναι σκόπιμο να ενισχυθούν η εμπιστοσύνη των πελατών και η μεγαλύτερη ομοιομορφία της ρυθμιστικής αντιμετώπισης ως προς τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων, προκειμένου να διασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας των πελατών σε ολόκληρη την [Ευρωπαϊκή] Ένωση. Προκειμένου να περιοριστεί η ανάγκη θέσπισης διαφόρων εθνικών μέτρων, θα πρέπει να αυξηθεί το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών σε σχέση με την οδηγία [2002/92] […]

[…]

(16) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι εφαρμόζεται το ίδιο επίπεδο προστασίας του καταναλωτή και ότι όλοι οι καταναλωτές μπορούν να απολαύουν συγκρίσιμα πρότυπα. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να προωθεί ισότιμους όρους και ανταγωνισμό επί ίσοις όροις μεταξύ των διαμεσολαβητών είτε είναι συνδεδεμένοι με μια ασφαλιστική επιχείρηση είτε όχι. Οι καταναλωτές επωφελούνται εάν τα ασφαλιστικά προϊόντα διανέμονται μέσω διαφόρων διαύλων και μέσω διαμεσολαβητών που έχουν διαφορετικές μορφές

συνεργασίας με ασφαλιστικές επιχειρήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι υποχρεούνται να εφαρμόζουν παρόμοιους κανόνες για την προστασία των καταναλωτών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις διαστάσεις αυτές στην εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.»

8 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/97 ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες όσον αφορά την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων στην Ένωση.»

9 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

1. ως “διανομή ασφαλιστικών προϊόντων” νοούνται οι δραστηριότητες παροχής συμβουλών, πρότασης, διενέργειας εργασιών προπαρασκευής, για τη σύναψη συμβάσεων ασφάλισης, οι δραστηριότητες σύναψής τους, ή οι δραστηριότητες παροχής βοήθειας κατά τη διαχείριση και την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, ιδίως σε περίπτωση που γεννηθεί αξίωση, περιλαμβανομένης της παροχής πληροφοριών σχετικά με μία ή περισσότερες ασφαλιστικές συμβάσεις βάσει κριτηρίων που επιλέγονται από τον πελάτη μέσω ενός ιστότοπου ή κάποιου άλλου μέσου και η παροχή καταλόγου κατάταξης ασφαλιστικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της σύγκρισης των τιμών και των προϊόντων, ή η παροχή έκπτωσης επί της τιμής ασφαλιστικής σύμβασης, όταν ο πελάτης είναι σε θέση να συνάψει άμεσα ή έμμεσα μια ασφαλιστική σύμβαση χρησιμοποιώντας ιστότοπο ή άλλα μέσα·

[…]

3. ως “ασφαλιστικός διαμεσολαβητής” νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εκτός από την ασφαλιστική ή την αντασφαλιστική επιχείρηση ή τους υπαλλήλους τους και εκτός από τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, το οποίο αναλαμβάνει ή ασκεί επ’ αμοιβή δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων·

[…]

8. ως “διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων” νοείται κάθε ασφαλιστικός διαμεσολαβητής, ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση ή ασφαλιστική επιχείρηση·

9. ως “αμοιβή” νοείται κάθε προμήθεια, τέλος, επιβάρυνση ή άλλη πληρωμή, συμπεριλαμβανομένου κάθε είδους οικονομικού οφέλους ή οιουδήποτε άλλου χρηματικού ή μη χρηματικού οφέλους ή κινήτρου, που προτείνεται ή παρέχεται σε σχέση με τις δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων·

[…]».

10 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας έχει ως εξής:

«Οι ασφαλιστικοί, αντασφαλιστικοί διαμεσολαβητές και οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων εγγράφονται σε μητρώο αρμόδιας αρχής στο κράτος μέλος καταγωγής τους.

[…]»

11 Το άρθρο 44 της οδηγίας 2016/97 προβλέπει τα εξής:

«Η οδηγία [2002/92], όπως τροποποιήθηκε με τις οδηγίες που παρατίθενται στο παράρτημα ΙΙ μέρος Α της παρούσας οδηγίας, καταργείται από την 1η Οκτωβρίου 2018, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών σχετικά με τις προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των οδηγιών του παραρτήματος ΙΙ μέρος Β της παρούσας οδηγίας.

Οι αναφορές στην καταργούμενη οδηγία νοούνται ως αναφορές στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος ΙΙΙ.»

Το γερμανικό δίκαιο

12 Το άρθρο 34d, παράγραφος 1, του Gewerbeordnung (κώδικα οργάνωσης των βιομηχανικών, εμπορικών και βιοτεχνικών επαγγελμάτων, στο εξής: GewO), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, όριζε ότι οποιοσδήποτε επιθυμεί να δραστηριοποιηθεί ως επαγγελματίας διαμεσολαβητής υπό την ιδιότητα του μεσίτη ασφαλίσεων ή του ασφαλιστικού πράκτορα για τη σύναψη ασφαλιστικών συμβάσεων (στο εξής: ασφαλιστικός διαμεσολαβητής) έπρεπε να λάβει σχετική άδεια από το αρμόδιο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, το οποίο έπρεπε να αναφέρει αν η άδεια είχε χορηγηθεί σε μεσίτη ασφαλίσεων ή σε ασφαλιστικό πράκτορα.

13 Κατά το άρθρο 34d, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του GewO, όπως ισχύει από τις 23 Φεβρουαρίου 2018, «όποιος προτίθεται να προβαίνει κατ' επάγγελμα στη σύναψη ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών συμβάσεων (ασφαλιστικός διαμεσολαβητής) πρέπει να λάβει σχετική άδεια από το αρμόδιο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο».

14 Το άρθρο 34d, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, σημεία 1 και 2, του GewO, όπως ισχύει από τις 23 Φεβρουαρίου 2018, διευκρινίζει ότι ασφαλιστικός διαμεσολαβητής είναι «όποιος ως εκπρόσωπος μίας ή περισσοτέρων ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή ενός ασφαλιστικού πράκτορα, είναι εξουσιοδοτημένος να διαμεσολαβεί ή να προβαίνει σε σύναψη ασφαλιστικών συμβάσεων ή όποιος, ως μεσίτης ασφαλίσεων, αναλαμβάνει τη διαμεσολάβηση ή τη σύναψη ασφαλιστικών συμβάσεων για λογαριασμό του εντολέα χωρίς αυτή να του έχει ανατεθεί από ασφαλιστική επιχείρηση ή από ασφαλιστικό πράκτορα».

15 Δυνάμει του εν λόγω άρθρου 34d, όπως ίσχυε τόσο πριν όσο και μετά τις 23 Φεβρουαρίου 2018, το πρόσωπο που έλαβε άδεια σύμφωνα με το άρθρο 34d, παράγραφος 1, του GewO πρέπει να καταχωρισθεί στο μητρώο των διαμεσολαβητών.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

16 Η εναγομένη της κύριας δίκης αναθέτει σε διαφημιστικές εταιρίες να προτείνουν σε καταναλωτές, με το σύστημα προωθήσεως πόρτα-πόρτα, την έναντι πληρωμής δυνατότητα προσχωρήσεως σε σύμβαση ομαδικής ασφαλίσεως.

17 Προς τούτο, συνήψε με την W. Versicherungs-AG σύμβαση ομαδικής ασφαλίσεως περιλαμβάνουσα κάλυψη έναντι των κινδύνων ασθενείας και ατυχήματος κατά τα ταξίδια στην αλλοδαπή, καθώς και κάλυψη των εξόδων επαναπατρισμού στην αλλοδαπή και την ημεδαπή.

18 Η εναγομένη της κύριας δίκης, για την οποία δεν αμφισβητείται ότι ενεργεί ως λήπτρια της ασφαλίσεως, καταβάλλει τα ασφάλιστρα που οφείλονται στην ασφαλιστική εταιρία.

19 Εξάλλου, συνδέεται συμβατικώς με την F. r. AG, εταιρία η οποία, με τη βοήθεια του ιατρικού της προσωπικού καθώς και ενός αεροσκάφους, παρέχει έναντι αμοιβής υπηρεσίες συνιστάμενες, αφενός, στην οργάνωση και την εκτέλεση του επαναπατρισμού σε περίπτωση ασθενείας ή ατυχήματος που συνέβη στην αλλοδαπή και, αφετέρου, στην οργάνωση τηλεφωνικής υποστήριξης επί 24ώρου βάσεως.

20 Οι πελάτες της εναγομένης της κύριας δίκης, οι οποίοι προσχωρούν στην ομαδική ασφάλιση που έχει συνάψει η ίδια, καταβάλλουν αμοιβή και λαμβάνουν, ως αντάλλαγμα, το δικαίωμα λήψεως διαφόρων παροχών σε περίπτωση ασθενείας ή ατυχήματος στην αλλοδαπή, στις οποίες περιλαμβάνονται η επιστροφή των εξόδων που αφορούν την ιατρική περίθαλψη και τις μεταφορές με ασθενοφόρο, η οργάνωση και η εκτέλεση των σχετικών μεταφορών καθώς και η διαχείριση τηλεφωνικής υποστήριξης επί 24ώρου βάσεως.

21 Οι υπηρεσίες ασφαλίσεως που εξασφαλίζονται στους πελάτες της εναγομένης της κύριας δίκης παρέχονται, μεταξύ άλλων, μέσω απαιτήσεων τις οποίες αυτή εκχωρεί στους εν λόγω πελάτες.

22 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η δραστηριότητα της εναγομένης της κύριας δίκης δεν αποσκοπεί στη σύναψη ασφαλιστικής συμβάσεως, αλλά έχει ως σκοπό να παράσχει στους καταναλωτές τη δυνατότητα να προσχωρήσουν στην ομαδική ασφάλιση που έχει συνάψει καθώς και να τους παράσχει τη δυνατότητα να λάβουν τις καλυπτόμενες από την ασφάλιση αυτή παροχές.

23 Ούτε η εναγομένη της κύριας δίκης ούτε οι διαφημιστικές εταιρίες τις οποίες αυτή χρησιμοποιεί έχουν την άδεια που προβλέπει το εθνικό δίκαιο για την άσκηση της δραστηριότητας της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως.

24 Θεωρώντας ότι η δραστηριότητα της εναγομένης της κύριας δίκης αντιστοιχεί σε δραστηριότητα ασφαλιστικού διαμεσολαβητή και, ως εκ τούτου, προϋποθέτει τη λήψη τοιαύτης αδείας, η ενάγουσα της κύριας δίκης άσκησε ενώπιον του Landgericht Koblenz (πρωτοδικείου Κόμπλεντς, Γερμανία) αγωγή με αίτημα την παύση της εν λόγω δραστηριότητας.

25 Το συγκεκριμένο δικαστήριο έκανε δεκτή την αγωγή.

26 Η εναγομένη της κύριας δίκης άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως του Landgericht Koblenz (πρωτοδικείου Κόμπλεντς) ενώπιον του Oberlandesgericht Koblenz (εφετείου Κόμπλεντς, Γερμανία), το οποίο εξαφάνισε την εν λόγω απόφαση, κρίνοντας ότι αυτή δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «ασφαλιστικός διαμεσολαβητής», κατά την έννοια του άρθρου 34d, παράγραφος 1, του GewO, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης.

27 Επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως, το αιτούν δικαστήριο, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία), εκτιμά ότι η επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης εξαρτάται από το αν η εναγομένη της κύριας δίκης πρέπει να χαρακτηρισθεί ως «ασφαλιστικός διαμεσολαβητής», κατά την έννοια των οδηγιών 2002/92 και 2016/97.

28 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Συνιστά ασφαλιστικό διαμεσολαβητή, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημεία 3 και 5, της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και του άρθρου 2, παράγραφος 1, σημεία 1, 3 και 8, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/97, επιχείρηση η οποία παρέχει ασφαλιστική κάλυψη στους πελάτες της ως αντισυμβαλλόμενη με ασφαλιστική εταιρία στο πλαίσιο ομαδικής ασφάλισης ασθενείας και ατυχήματος κατά τη διάρκεια ταξιδίου στην αλλοδαπή καλύπτοντας τα έξοδα μεταφοράς στον τόπο κατοικίας από την αλλοδαπή και την ημεδαπή, προσφέρει σε καταναλωτές συνδρομή μέλους παρέχουσα δικαίωμα πρόσβασης σε ασφαλιστικές υπηρεσίες σε περίπτωση ασθενείας ή ατυχήματος στην αλλοδαπή και λαμβάνει αμοιβή για την παρεχόμενη ασφαλιστική κάλυψη από τα μέλη που προσχωρούν σε αυτή;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

29 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν, κατ' ορθήν ερμηνεία του άρθρου 2, σημεία 3 και 5, της οδηγίας 2002/92 και του άρθρου 2, παράγραφος 1, σημεία 1, 3 και 8, της οδηγίας 2016/97, εμπίπτει στην έννοια του «ασφαλιστικού διαμεσολαβητή» και, ως εκ τούτου, στην έννοια του «διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων», όπως αυτές ορίζονται στις ως άνω διατάξεις, νομικό πρόσωπο του οποίου η δραστηριότητα συνίσταται στο να προτείνει στους πελάτες του την προσχώρηση, εφόσον το επιθυμούν, έναντι αμοιβής την οποία εισπράττει από αυτούς, σε σύμβαση ομαδικής ασφαλίσεως την οποία έχει προηγουμένως συνάψει με ασφαλιστική εταιρία, προσχώρηση η οποία παρέχει στους εν λόγω πελάτες δικαίωμα σε ασφαλιστικές παροχές ιδίως σε περίπτωση ασθενείας ή ατυχήματος στην αλλοδαπή.

30 Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 44, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2016/97, η οδηγία 2002/92 καταργήθηκε από 1ης Οκτωβρίου 2018. Εντούτοις, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, προκειμένου να αποφανθεί επί του αιτήματος περί παύσεως της δραστηριότητας της εναγομένης της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να εξετάσει τη δραστηριότητα αυτή υπό το πρίσμα τόσο των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης που ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης όσο και των διατάξεων που θα ισχύουν κατά τον χρόνο κατά τον οποίο το εν λόγω δικαστήριο θα αποφανθεί επί του ως άνω αιτήματος. Επομένως, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί απάντηση σε σχέση με αμφότερες τις προαναφερθείσες οδηγίες.

31 Όπως προκύπτει από το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/92 και από το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/97, οι εν λόγω οδηγίες θεσπίζουν κανόνες σχετικά με την πρόσβαση, αντιστοίχως, στις δραστηριότητες ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως και στις δραστηριότητες της διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, καθώς και με την άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων εντός της Ένωσης.

32 Ως δραστηριότητα «ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως» ορίζεται στο άρθρο 2, σημείο 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2002/92 κάθε δραστηριότητα είτε παρουσιάσεως ή προτάσεως ή προπαρασκευής ή συνάψεως συμβάσεων ασφαλίσεως ή παροχής βοήθειας κατά τη διαχείριση και την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, ιδίως σε περίπτωση επελεύσεως του ασφαλιστικού κινδύνου.

33 Εξάλλου, το άρθρο 2, σημείο 5, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή ως κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο, έναντι αμοιβής, αναλαμβάνει ή ασκεί δραστηριότητα ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως.

34 Κατά την αιτιολογική σκέψη 11 της ως άνω οδηγίας, η αμοιβή αυτή μπορεί να είναι χρηματική ή να έχει οποιαδήποτε άλλη μορφή οικονομικού πλεονεκτήματος, συμφωνηθέντος και συνδεόμενου με την παρεχόμενη υπηρεσία.

35 Η δε οδηγία 2016/97 ορίζει στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 1, ότι ως ««διανομή ασφαλιστικών προϊόντων» νοούνται οι δραστηριότητες παροχής συμβουλών, προτάσεως, διενέργειας εργασιών προπαρασκευής, για τη σύναψη συμβάσεων ασφαλίσεως, οι δραστηριότητες συνάψεώς τους ή οι δραστηριότητες παροχής βοήθειας κατά τη διαχείριση και την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, ιδίως σε περίπτωση που γεννηθεί αξίωση.

36 Η έννοια του «ασφαλιστικού διαμεσολαβητή» ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 3, της οδηγίας ως περιλαμβάνουσα κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εκτός από την ασφαλιστική ή την αντασφαλιστική επιχείρηση ή τους υπαλλήλους τους και εκτός από τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, το οποίο αναλαμβάνει ή ασκεί επ' αμοιβή δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων.

37 Ο «διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων» ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 8, της εν λόγω οδηγίας ως «κάθε ασφαλιστικός διαμεσολαβητής, ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση ή ασφαλιστική επιχείρηση».

38 Η δε έννοια της «αμοιβής» ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 9, της οδηγίας 2016/97 ως κάθε προμήθεια, τέλος, επιβάρυνση ή άλλη πληρωμή, συμπεριλαμβανομένου κάθε είδους οικονομικού οφέλους ή οιουδήποτε άλλου χρηματικού ή μη χρηματικού οφέλους ή κινήτρου, που προτείνεται ή παρέχεται σε σχέση με τις δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων.

39 Προκειμένου να καθορισθεί αν νομικό πρόσωπο όπως η εναγομένη της κύριας δίκης εμπίπτει στην έννοια του «ασφαλιστικού διαμεσολαβητή» και, ως εκ τούτου, στην έννοια του «διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων», κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, σημείο 5, της οδηγίας 2002/92 και στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημεία 3 και 8, της οδηγίας 2016/97, καθόσον ασκεί δραστηριότητες που απαριθμούνται στο άρθρο 2, σημείο 3, πρώτο εδάφιο, της πρώτης οδηγίας και στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 1, της δεύτερης οδηγίας, πρέπει να ληφθεί υπόψη όχι μόνον το γράμμα των εν λόγω διατάξεων, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελούν μέρος (πρβλ. απόφαση της 31ης Μαΐου 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag κ.λπ., C-542/16, EU:C:2018:369, σκέψη 39).

40 Όσον αφορά, κατ' αρχάς, το γράμμα του άρθρου 2, σημείο 5, της οδηγίας 2002/92 και του άρθρου 2, παράγραφος 1, σημείο 3, της οδηγίας 2016/97, επισημαίνεται, αφενός, ότι ως ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ορίζεται το πρόσωπο το οποίο, «επ' αμοιβή», αναλαμβάνει ή ασκεί δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως ή διανομής ασφαλιστικών προϊόντων και, αφετέρου, ότι η έννοια του «ασφαλιστικού διαμεσολαβητή» ορίζεται σε συνάρτηση με τις δραστηριότητες, αντιστοίχως, της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως και της διανομής ασφαλιστικών προϊόντων, όπως αυτές διευκρινίζονται στο άρθρο 2, σημείο 3, της οδηγίας 2002/92 και στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 1, της οδηγίας 2016/97.

41 Σε περίπτωση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, η προϋπόθεση περί υπάρξεως αμοιβής πρέπει να θεωρείται ότι πληρούται δεδομένου ότι κάθε προσχώρηση πελάτη του νομικού προσώπου το οποίο συνήψε τη σύμβαση ομαδικής ασφαλίσεως με την ασφαλιστική εταιρία και το οποίο καταβάλλει, για τον λόγο αυτόν, τα ασφάλιστρα στην εν λόγω εταιρία συνεπάγεται την καταβολή χρηματικού ποσού υπέρ του συγκεκριμένου νομικού προσώπου. Εν προκειμένω, ως αντάλλαγμα για μια τέτοια αμοιβή, η εναγομένη της κύριας δίκης προβαίνει σε ενέργειες ούτως ώστε τρίτοι, ήτοι οι πελάτες της, να αποκτήσουν τις ασφαλιστικές καλύψεις που προβλέπει η σύμβαση την οποία έχει συνάψει με ασφαλιστική εταιρία. Η προοπτική της αμοιβής αυτής αντιπροσωπεύει, για ένα νομικό πρόσωπο όπως η εναγομένη της κύριας δίκης, ίδιον οικονομικό συμφέρον, διακρινόμενο από το συμφέρον των μελών να αποκτήσουν τις ασφαλιστικές καλύψεις που απορρέουν από την εν λόγω σύμβαση, στοιχείο το οποίο μπορεί να ενθαρρύνει το εν λόγω νομικό πρόσωπο, λαμβανομένου υπόψη του προαιρετικού χαρακτήρα της προσχωρήσεως στην εν λόγω σύμβαση, να προκαλέσει μεγάλο αριθμό προσχωρήσεων στην εν λόγω σύμβαση, όπερ επιβεβαιώνεται εξάλλου, εν προκειμένω, από την προσφυγή της εναγομένης της κύριας δίκης σε διαφημιστικές εταιρίες οι οποίες προτείνουν, με το σύστημα προωθήσεως πόρτα-πόρτα, μια τέτοια προσχώρηση.

42 Λαμβανομένης υπόψη της ευρείας ερμηνείας της εννοίας της «αμοιβής» που απορρέει τόσο από την αιτιολογική σκέψη 11 της οδηγίας 2002/92 όσο και από το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 9, της οδηγίας 2016/97, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι η πληρωμή, σε κάθε προσχώρηση σε σύμβαση ομαδικής ασφαλίσεως, προς το νομικό πρόσωπο που συνήψε τη σύμβαση αυτή με την ασφαλιστική εταιρία, πραγματοποιείται από τους προσχωρούντες ως αντίτιμο για τα δικαιώματα επί των ασφαλιστικών παροχών που τους εκχωρούνται από το πρόσωπο αυτό, και όχι από τον ασφαλιστή υπό τη μορφή, παραδείγματος χάριν, προμήθειας. Κατά τα λοιπά, το γεγονός αυτό δεν θέτει υπό αμφισβήτηση το ίδιον οικονομικό συμφέρον του συγκεκριμένου προσώπου για τη μέγιστη δυνατή προσχώρηση των πελατών του στην εν λόγω σύμβαση, προκειμένου οι διάφορες αυτές καταβολές να χρηματοδοτήσουν, ή μάλιστα να υπερβούν, το ποσό των ασφαλίστρων που το ίδιο καταβάλλει στον ασφαλιστή στο πλαίσιο της ίδιας συμβάσεως.

43 Όσον αφορά τις δραστηριότητες στις οποίες παραπέμπουν οι ορισμοί της εννοίας του «ασφαλιστικού διαμεσολαβητή», οι οποίοι προβλέπονται στο άρθρο 2, σημείο 5, της οδηγίας 2002/92 και στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 3, της οδηγίας 2016/97, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι από το γεγονός ότι οι δραστηριότητες που μνημονεύονται στις διατάξεις αυτές απαριθμούνται διαζευκτικώς συνάγεται ότι καθεμία από αυτές, αφ' εαυτής, συνιστά δραστηριότητα ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως. Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι οι δραστηριότητες αυτές είναι διατυπωμένες με γενικούς όρους και ότι, ειδικότερα, συνίστανται όχι μόνο στην παρουσίαση και στην πρόταση ασφαλιστικών συμβάσεων, αλλά και στη διενέργεια άλλων προπαρασκευαστικών εργασιών για τη σύναψη αυτών, χωρίς η φύση των εν λόγω προπαρασκευαστικών πράξεων να περιορίζεται με οποιονδήποτε τρόπο (πρβλ. απόφαση της 31ης Μαΐου 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag κ.λπ., C-542/16, EU:C:2018:369, σκέψεις 37 και 53).

44 Μολονότι το γράμμα του άρθρου 2, σημεία 3 και 5, της οδηγίας 2002/92 και του άρθρου 2, παράγραφος 1, σημεία 1 και 3, της οδηγίας 2016/97 δεν αναφέρουν ρητώς μια δραστηριότητα όπως αυτή την οποία αφορά το υποβληθέν ερώτημα, οι ορισμοί που περιέχουν οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι περιλαμβάνουν μια τέτοια δραστηριότητα.

45 Συναφώς, είναι αδιάφορο, όπως υπογράμμισαν, μεταξύ άλλων, η Γερμανική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ότι το νομικό πρόσωπο που ασκεί δραστηριότητα όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη δεν επιδιώκει τη σύναψη ασφαλιστικών συμβάσεων με τις οποίες οι λήπτες της

ασφαλίσεως επιδιώκουν την κάλυψη κινδύνων από ασφαλιστή μέσω της καταβολής ασφαλίστρων, αλλά την εκούσια προσχώρηση των πελατών του, έναντι αμοιβής που του καταβάλλεται, σε σύμβαση ομαδικής ασφαλίσεως την οποία έχει προηγουμένως συνάψει με ασφαλιστή για την παροχή τοιαύτης καλύψεως στους εν λόγω πελάτες. Πράγματι, η δραστηριότητα αυτή είναι συγκρίσιμη με την αμειβόμενη δραστηριότητα ασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων, με την οποία επιδιώκεται η σύναψη, από τους λήπτες της ασφαλίσεως, ασφαλιστικών συμβάσεων με ασφαλιστή που έχει ως αντικείμενο την κάλυψη ορισμένων κινδύνων έναντι της καταβολής ασφαλίστρου.

46 Ομοίως, δεν είναι καθοριστικό το γεγονός ότι το νομικό πρόσωπο που ασκεί δραστηριότητα όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη είναι το ίδιο συμβαλλόμενο μέρος, ως λήπτης της ασφαλίσεως, στη σύμβαση ομαδικής ασφαλίσεως στην οποία προτίθεται να παρακινήσει τους πελάτες του να προσχωρήσουν. Πράγματι, όπως η ιδιότητα του διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων δεν είναι, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 8, της οδηγίας 2016/97, ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του ασφαλιστή, η ιδιότητα του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή και, επομένως, του διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων δεν είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του λήπτη της ασφαλίσεως [πρβλ. απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2022, A κ.λπ. (Συμβάσεις ασφαλίσεως «unit-linked»), C-143/20 και C-213/20, EU:C:2022:118, σκέψεις 87 και 88].

47 Όσον αφορά, εν συνεχεία, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι ερμηνευόμενες διατάξεις, από την αιτιολογική σκέψη 9 της οδηγίας 2002/92 και από την αιτιολογική σκέψη 5 της οδηγίας 2016/97 προκύπτει ότι τα ασφαλιστικά προϊόντα μπορούν να διανέμονται από διάφορα είδη προσώπων ή οργανισμών και ότι είναι αναγκαίο, προκειμένου να διασφαλισθεί η ίση μεταχείριση μεταξύ των επιχειρηματιών καθώς και η προστασία των καταναλωτών, να καλύπτονται από τις εν λόγω οδηγίες όλα αυτά τα πρόσωπα ή οι οργανισμοί.

48 Εξάλλου, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 7, η οδηγία 2016/97, λαμβανομένης υπόψη της έλλειψης ακρίβειας ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 2002/92, επεξέτεινε το πεδίο εφαρμογής της τελευταίας αυτής οδηγίας σε όλες τις πωλήσεις ασφαλιστικών προϊόντων.

49 Όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 6 και 16 της οδηγίας 2016/97, οι καταναλωτές πρέπει να απολαύουν του ιδίου επιπέδου προστασίας, ανεξαρτήτως των διαφορών μεταξύ των δικτύων διανομής. Όπως προκύπτει επίσης από την αιτιολογική σκέψη 16 της ως άνω οδηγίας, οι καταναλωτές μπορούν να αντλήσουν όφελος από το γεγονός ότι τα ασφαλιστικά προϊόντα διανέμονται μέσω διαφόρων διαύλων και από διαμεσολαβητές στο πλαίσιο διαφόρων μορφών συνεργασίας με τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι οι οντότητες αυτές υποχρεούνται να εφαρμόζουν παρόμοιους κανόνες στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών, τούτο δε για λόγους που αφορούν επίσης την ανάγκη θεσπίσεως δίκαιων όρων ανταγωνισμού μεταξύ όλων των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών και των διανομέων ασφαλιστικών προϊόντων.

50 Βάσει του πλαισίου αυτού και λαμβανομένων υπόψη των όσων επισημάνθηκαν στις σκέψεις 41, 42, 45 και 46 της παρούσας αποφάσεως, κατ' ορθήν ερμηνεία των εννοιών που περιέχονται στο άρθρο 2, σημεία 3 και 5, της οδηγίας 2002/92 καθώς και στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημεία 1, 3 και 8, της οδηγίας 2016/97 εμπίπτει σε αυτές νομικό πρόσωπο το οποίο ασκεί δραστηριότητα όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη.

51 Τέλος, η ως άνω ερμηνεία είναι σύμφωνη προς τους σκοπούς που επιδιώκουν οι εν λόγω οδηγίες.

52 Συναφώς, όπως προκύπτει, κατ' ουσίαν, από τις αιτιολογικές σκέψεις 8 και 9 της οδηγίας 2002/92, η οδηγία αυτή έχει ως σκοπό, μεταξύ άλλων, να διασφαλίσει την ίση μεταχείριση μεταξύ όλων των κατηγοριών ασφαλιστικών διαμεσολαβητών καθώς και να βελτιώσει την προστασία των καταναλωτών στον τομέα των ασφαλίσεων (πρβλ. απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2013, ΕΕΑΕ κ.λπ., C-555/11, EU:C:2013:668, σκέψεις 27 και 29). Οι σκοποί αυτοί επιδιώκονται, έτι περισσότερο, με την οδηγία 2016/97, όπως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τις αιτιολογικές σκέψεις 5, 7, 10 και 16.

53 Εν προκειμένω, η υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω οδηγιών προσώπων δραστηριοποιούμενων στην αγορά των ασφαλίσεων βάσει ενός επιχειρηματικού μοντέλου όπως αυτό που αφορά το υποβληθέν ερώτημα μπορεί να ευνοήσει την επίτευξη των δύο αυτών σκοπών.

54 Πράγματι, αφενός, η υπαγωγή στο εν λόγω πεδίο εφαρμογής τέτοιων προσώπων, η δραστηριότητα των οποίων προσομοιάζει, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 41, 42 και 45 της παρούσας αποφάσεως, με δραστηριότητα ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως ή διανομής ασφαλιστικών προϊόντων, κατά την έννοια των εν λόγω οδηγιών, διασφαλίζει ότι δεν θα υπονομευθεί ο σκοπός που συνίσταται στη διασφάλιση της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ όλων των κατηγοριών διαμεσολαβητών και διανομέων ασφαλιστικών προϊόντων, όπως αυτός εκτίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις των ίδιων οδηγιών που μνημονεύονται στη σκέψη 52 της παρούσας αποφάσεως.

55 Επομένως, στο μέτρο που οι δραστηριότητες για τις οποίες γίνεται λόγος στην προηγούμενη σκέψη είναι συγκρίσιμες, οι υποχρεώσεις λήψεως αδείας και καταχωρίσεως σε μητρώο που προβλέπονται από την οδηγία 2002/92 και από την οδηγία 2016/97, με τις οποίες σκοπείται, μεταξύ άλλων, να διασφαλισθεί ότι οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές διαθέτουν την απαιτούμενη αξιοπιστία και εμπειρογνωμοσύνη στον τομέα της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως και της παροχής ασφαλιστικών συμβουλών, πρέπει να εφαρμόζονται κατά τον ίδιο τρόπο στους οικονομικούς φορείς που ασκούν τις εν λόγω δραστηριότητες.

56 Αφετέρου, η υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών 2002/92 και 2016/97 των νομικών προσώπων των οποίων η δραστηριότητα αντιστοιχεί προς εκείνη την οποία αφορά το υποβληθέν ερώτημα, επιβάλλοντάς τους την υποχρέωση τηρήσεως των κανόνων των ως άνω οδηγιών, συμβάλλει στον σκοπό της βελτιώσεως της προστασίας των καταναλωτών στον τομέα των ασφαλίσεων.

57 Πράγματι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 83 και 84 των προτάσεών του, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η δραστηριότητα του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή εξασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, ο εν λόγω διαμεσολαβητής οφείλει, σύμφωνα με τις ως άνω οδηγίες, να πληροί, μεταξύ άλλων, ένα σύνολο επαγγελματικών, οικονομικών και οργανωτικών απαιτήσεων, να τηρεί ορισμένους κανόνες συμπεριφοράς όπως είναι αυτοί που αποσκοπούν στην πρόληψη του κινδύνου συγκρούσεως συμφερόντων από τυχόν σχέσεις μεταξύ του εν λόγω διαμεσολαβητή και συγκεκριμένου ασφαλιστή, καθώς και να συμμορφώνεται προς τις υποχρεώσεις ενημερώσεως και παροχής συμβουλών προς τους καταναλωτές αυτούς.

58 Όπως δε υπογράμμισε η εναγομένη της κύριας δίκης, αυτή η ανάγκη προστασίας των καταναλωτών είναι εξίσου σημαντική έναντι ενός νομικού προσώπου που τους παρακινεί, μέσω επιχειρηματικού μοντέλου όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, να προσχωρήσουν σε σύμβαση ομαδικής ασφαλίσεως την οποία έχει συνάψει με ασφαλιστή, όσο είναι και έναντι ενός

ασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων των οποίων η αμειβόμενη δραστηριότητα τείνει στην απευθείας σύναψη ασφαλιστικών συμβάσεων από τέτοιους καταναλωτές.

59 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, κατά το άρθρο 2, σημεία 3 και 5, της οδηγίας 2002/92 και το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημεία 1, 3 και 8, της οδηγίας 2016/97, ορθώς ερμηνευόμενα, εμπίπτει στην έννοια του «ασφαλιστικού διαμεσολαβητή» και, ως εκ τούτου, στην έννοια του «διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων», όπως αυτές ορίζονται στις ως άνω διατάξεις, νομικό πρόσωπο του οποίου η δραστηριότητα συνίσταται στο να προτείνει στους πελάτες του την προσχώρηση, εφόσον το επιθυμούν, έναντι αμοιβής την οποία εισπράττει από αυτούς, σε σύμβαση ομαδικής ασφαλίσεως την οποία έχει προηγουμένως συνάψει με ασφαλιστική εταιρία, προσχώρηση η οποία παρέχει στους εν λόγω πελάτες δικαίωμα σε ασφαλιστικές παροχές ιδίως σε περίπτωση ασθενείας ή ατυχήματος στην αλλοδαπή.

Επί των δικαστικών εξόδων

60 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Κατά το άρθρο 2, σημεία 3 και 5, της οδηγίας 2002/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, και το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημεία 1, 3 και 8, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/97 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2016, σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/411 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2018,

ορθώς ερμηνευόμενα,

εμπίπτει στην έννοια του «ασφαλιστικού διαμεσολαβητή» και, ως εκ τούτου, στην έννοια του «διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων», όπως αυτές ορίζονται στις ως άνω διατάξεις, νομικό πρόσωπο του οποίου η δραστηριότητα συνίσταται στο να προτείνει στους πελάτες του την προσχώρηση, εφόσον το επιθυμούν, έναντι αμοιβής την οποία εισπράττει από αυτούς, σε σύμβαση ομαδικής ασφαλίσεως την οποία έχει προηγουμένως συνάψει με ασφαλιστική εταιρία, προσχώρηση η οποία παρέχει στους εν λόγω πελάτες δικαίωμα σε ασφαλιστικές παροχές ιδίως σε περίπτωση ασθενείας ή ατυχήματος στην αλλοδαπή.

(υπογραφές)